

Inklusion

Inklusion er det modsatte af eksklusion og et nyt ord, der virkelig har slået sig fast og fået stor betydning i mange institutioner.

Børnehaven medvirker til at udvikle børns selvstændighed og giver dem evner til at kunne indgå i forpligtende fællesskaber i hverdagen. For at børn lærer, trives og udvikler sig skal de opfatte sig som en del af en børnegruppe. Derfor arbejder pædagoger meget med begrebet inklusion og betydningen af, at læringsmiljøet i børnehaverne sikrer det enkelte barns ret til deltagelse.

Ideen er meget smuk. Vi skal rumme alt og alle og få alle med ind i fællesskabet. Dog må vi erkende at det ikke altid er muligt at rumme alt og alle. Nogle børn kan ikke trives i de store fællesskaber og har brug for et andet pasningstilbud, der er mere målrettet barnet og dets behov. Men som udgangspunkt skal vi forsøge.....

Nogle forældre var til forældremøde, hvor vi hørte noget om børns leg og venskaber og vigtigheden af dette. Vi havde måske håbet at foredragsholderen var kommet meget mere ind på inklusion, men desværre synes personale og bestyrelse ikke at vi fik så meget med os derfra. Men vi blev enige om, at jeg skulle forsøge at skrive lidt om, hvordan vi i vores dagligdag arbejder med inklusion

Her i Troldehøjen vil jeg påstå at vi altid har forsøgt at arbejde inkluderende, selvom vi ikke har kendt til selve ordet "inklusion". Men vi har fået meget mere fokus på inklusion i vores daglige pædagogiske praksis.

Men hvordan er det egentlig vi gør?

Spisegrupperne: Børnene er delt op i faste spisegrupper. De ved lige nøjagtig, hvor de skal sidde og hvem de skal være sammen med. På den måde undgår vi at nogle børn fravælges af andre børn. Her er intet til diskussion. Aldrig har vi hørt et andet barn i spisegruppen sige: Jeg gider ikke sidde sammen med dig. Alle børn får en god fornemmelse af at høre sammen – være en del af fællesskabet.

Aldersopdelte grupper: Her deles børnene op i alder og laver aktiviteter, der er målrettet deres aldersniveau. Alle deltager på lige fod. Alle er igen med i fællesskabet. Der er ingen, der lukkes ude. Er der enkelte, der måske ikke er helt så gode rent motoriske som andre, tager den voksne udgangspunkt i de kompetencer, som barnet mestrer og roser og opmuntrer. Børnene gøres opmærksomme på, hvad de hver især mestrer. Alle får en fornemmelse af at være dygtige. Måske kan et barn sige at et andet barn ikke er god til at klatre, men så kan den voksne hurtigt gå ind og fortælle, at barnet til gengæld er smadder god til at hoppe højt. Det handler om at rose de forskellige børn for det de kan og ikke tage udgangspunkt i det, barnet mislykkes i. Børn skal lære, at det er ok at være dygtig til noget og måske være knap så dygtige til noget andet. Alle er lige meget værd som menneske.

Fødselsdage: En fødselsdag er altid en festdag. Her lader vi fødselsdagsbarnet vælge de to venner, der skal sidde ved siden af ham. Måske får de to venner lov til at vælge en hver, som de skal sidde med. Men

vi fortsætter ikke med at lade børnene selv vælge – for så vil der sidde et enkelt barn tilbage til sidst. Vi husker nok alle i skolen når der skulle vælges rundboldhold. Næsten altid var det de samme to, der stod tilbage og vidste at de ikke var ” i høj kurs”. Den følelse af at stå tilbage som den sidste og føle mindreværd, vil vi ikke udsætte børnene for. Så når de første 4-5 børn er valgt, hjælper de voksne de resterende børn op til fødselsdagsbordet og alle får en følelse af at være en del af børnegruppen.

Vi har også overfor forældrene gjort klart, at hvis de vil holde fødselsdag derhjemme, vil vi ikke have at de plukker ud af børnegruppen. Enten vælger alle drenge/piger fra basisgruppen eller fra den aldersopdelte gruppe eller spisegruppen eller også lader man være med at holde fødselsdag derhjemme. Vi forsøger at få forældrene til at forstå, hvor forfærdeligt det vil være for et barn at blive fravalgt og ikke komme med hjem til fødselsdag, når de andre venner skal med. Tænk hvis det var ens eget barn, der blev valgt fra.

Almindelig leg i huset: Alle de voksne forsøger at fordele sig rundt i børnehaven. Øjne og ører er åbne. Hvem leger sammen i dag? Er der nogle, der ikke har nogle at lege med? Her skal den voksne gå ind og støtte barnet og hjælpe til med at finde nogle at lege med. Måske vurderer vi at der er en leg, der ikke er ret god. Det kan være et barn, der gentagne gange bliver tvunget til at være hund for at være med i legen. Her kan den voksne godt hjælpe til i legen og sørge for at der kan blive en bedre rollefordeling. Børn skal ikke tvinges til noget, de ikke har lyst til, af andre børn. En leg skal være ligeværdig og jævnbyrdig.

Børn fravælger børn: Ligesom vi voksne ikke vil tvinges til at være sammen med andre, så kan vi heller ikke tvinge børn til at skulle lege sammen. Men vi kan opfordre og opmuntre børn til at tage flere børn med i legen. Vi synes det er i orden at sige nej til et andet barn, men der skal gives en ordentlig forklaring. Måske er 3 piger i gang med en rigtig god leg og de har valgt, at der ikke har plads til flere i legen. Der kommer en pige hen og spørger om hun må være med. Her er det ok og sige nej fordi de gerne vil lege sammen, men at hun måske kan lege med dem senere. Den afviste pige henvender sig til en voksen som så ”trøster” pigen med at sige at de 3 piger lige havde lyst til at være sammen i dag, men at de måske vil lege i morgen. Den voksne hjælper dernæst pigen med at finde nogle andre at lege med. Vi ser, at det er meget forskelligt, hvem børnene leger med fra dag til dag. Men vi er hele tiden opmærksomme på, om der går nogle rundt og er alene. Vi vil have at børnene taler pænt og ordentlig til og med hinanden, også når de ikke har lyst til at lege. Vi ser heldigvis ikke de sammen børn gå eller sidde alene om dagen. Nogle børn vælger i løbet af en dag at trække sig og være lidt sig selv. Det skal de også have mulighed for – men vi er lige henne og høre, om det er noget de selv har valgt.

Leg ude på legeplads: De fleste børn elsker at være ude på legepladsen. Der er større råderum og der brændes en masse energi af. Det er ikke de voksne, som børnene har lyst til at lege med. Det gør det så meget nemmere for os pædagoger at iagttage børnenes forskellige lege og legerelationer. Her leges på kryds og tværs og vi ser børn lege med andre børn end dem, de lige

har leget med indenfor. Selvfølgelig fordi aktiviteterne udenfor er anderledes end indenfor. Vi kan have 6 drenge, der vælger togbane indenfor, men som så deler sig udenfor. Hvor 3 af dem vil lege oppe ved volden og de andre 3 vælger cykelbanen. På den måde ser vi nogle andre legerelationer. Vi voksne står meget midt på legepladsen, så børnene kan se os og hurtigt få fat i os, hvis de har brug for hjælp. Selvom det kan se ud som om, det er en loppetjans for os at være ude, så er vi meget opmærksomme på, hvad der sker og hvem, de leger med. Er der nogle, der går og putter sig? Er der nogle der driller? Er der nogle, der skal ind og tisse? Men vi ser det også som vores fornemmeste opgave at hjælpe med at danne venskaber.

Hjælpevenner: Som noget nyt har vi lavet hjælpevenner i børnehaven. På tur ud af huset – alf/trold – har hvert barn en hjælpeven, de skal tage i hånden. De skal passe på hinanden i trafikken. Det er meningen at de på sigt også skal blive gode til at hjælpe hinanden, hvis der er noget, den ene part ikke lige kan. Måske er futskoen blevet væk, så kan det være dejligt, hvis hjælpevennen vil hjælpe med at finde den. Har man slået sig og er ked af det, så kan hjælpevenne tage en i hånden og hjælpe med at få venen med hen til en voksen. Måske kan venen også trøste lidt. Vi vil lære børnene at blive bedre til at drage omsorg for hinanden, lære at tage hensyn og blive gjort opmærksom på at der er andre børn at tage hensyn til i børnehaven end lige en selv.

Blæksprutteordning: Hver pædagog skiftes til at være den, der er blæksprutte og som tager sig af det praktiske såsom at vinke sammen med børnene, skifte ble, tage telefonen og andre praktiske opgaver. Forældre og børn lærer at bruge blæksprutten til at vinke med i stedet for at lade barnet selv vælge, hvilken voksen, han/hun vil vinke med. På den måde lærer børn og forældre at de ikke skal ekskludere bestemte voksne, men tage den der har blækspruttejobbet. Samtidig giver det de øvrige pædagoger flere ressourcer til at være mere nærværende og koncentrere sig om de børn, de sidder sammen med uden hele tiden at blive afbrudt af forældre og børn, der lige skal give en besked, eller vil vinke.

Rammerne: Vi skal også tænke børnehavens rammer ind, når vi snakker inklusion. Hvad er det for en børnegruppe vi har lige nu? Hvad har de brug for af aktiviteter? Har vi mange drenge, der har brug for megen råderum, brug for rigtig at kunne røre sig, udfordrende lege – ja så må vi ændre på rammerne. Vores ene stue er indrettet til megen gulvleg. Togbaner, lego, biler, fodboldspil, hammerplader, hems. På denne stue må man gerne lave vilde udfordrende leg og der må laves larm. Vi har kælderen med rib, madras, trampolin og meget drengelegetøj. Et godt sted, hvor drengene men selvfølgelig også pigerne kan få sig rørt. Få brugt kroppen. Ligeledes har vi vores legeplads med gokart bane, klatretræ og udfordrende legeredskaber. Når vi snakker inklusion skal vi tænke Rasmus Alenkjærs IC3 model ind i vores arbejde. I står for inklusion, C står for cirkler og 3, fordi der er tre af slagsen. (**Fysisk, socialt og fagligt**) Vi skal tænke **den fysiske inklusion** ind (alle har en fysik base, ejer en del af institutionen – her tænkes en garderobeplads, en skuffe til sine private ting – vi sørger for en god belysning, temperatur, plads og støj – borde og stole til alle, læring kan forgå i alle rum og udenfor og på forskellige måder, steder med ro til fordybelse, god

mulighed for leg, bevægelse, ro og hygge, mulighed for at få mad og drikke i løbet af børnehavedagen .

Vi skal tænke **den sociale inklusion** ind (alle følger børnehavens rutiner og struktur, alle deltager sammen med deres jævnaldrene i bestemte aktiviteter – aldersopdelte grupper, alle følger deres faste spisegruppe til gruppedagene, vi arbejder hen imod at alle børn får evnen til at være en god ven og til at få venner. Alle skal føle sig værdsat og føle indlevelse, når andre er glade eller kede af det. Have tillid til andre og lyst til at deltage og præge forskellige gruppesammenhænge. At alle er en accepteret del af fællesskabet. At alle har det godt med sig selv og med hinanden. At vi som voksne arbejder på at skabe en respektfuld, anerkendende og god relation til alle børnene.

Vi skal tænke **den faglige inklusion** ind (vi afstemmer opgaver i forhold til den enkelte barns niveau/udviklingstrin, så alle har mulighed for at opleve succes i forbindelse med de faglige udfordringer. Vi laver aktiviteter som giver det enkelte barn mening, vi anerkender og roser det enkelte barn, vi nedgør ingen, når et barn fejler men opmuntrer til nyt forsøg, vi skaber læring gennem leg og tager udgangspunkt i barnets styrkesider. Vi skaber forudsigelighed og struktur og støtter op om de børn, der har brug for lidt ekstra (her gør vi bl.a. brug af Børn i bevægelse, talepædagog, psykolog, laver minisproggrupper, laver mange bevægelseslege mm.)

Dette er en kort beskrivelse af nogle af vores tiltag. Det er meget svært at få ned på skrift, hvordan det er vi lige gør. Jeg har ikke været inde på vores sprogbrug/ordvalg og hvordan vi hele tiden er opmærksomme på ikke at nedgøre det enkelte barn og slet ikke i andres børns nærvær. Men for mig er det noget af det vigtigste i vores arbejde at have en anerkendende tilgang til alle børn. Alle børn er unikke. Men de skal lære at der er flere af slagsen og vi skal udvise respekt og omsorg for hinanden/hensynstagen og være en del af et større fællesskab. Der skal være plads til alle. Vi skal have gang i fællesskabsfølelsen og prøve at få neddæmpet sig selv nærmest (egoismen).

Alle børn skal føle sig vellidte, værdifulde og selv føle at de er en del af fællesskabet. En tryk og god barndom med nogle gode voksne som rollemodeller

Inklusion er kommet for at blive og selvfølgelig noget som vi vil bygge videre på fremover.

En børnehave, der er god at være i, er god at lære i.

1) Støt dit barn i at indgå legeaftaler med alle på kryds og tværs på stuerne – både i Børnehaven og i fritiden

Dit barn lærer af at lege med mange forskellige børn. Samtidig er du med til at sikre at alle børn har legeaftaler og dermed en plads i fællesskabet.

2) Tal ikke dårligt om de andre børn i børnehaven eller om deres forældre eller om de voksne/pædagogerne.

Negative ord om dit barns venner bliver let til modvilje mod bestemte børn. Støt i stedet dit barn i at være positiv og åben overfor alle. Kan du for eksempel alle vennernes navne? Siger du hej til alle børn, når du henter og bringer dit barn?

3) Indfør social fødselsdagspolitik

Fødselsdage betyder meget for børnene. Både som fødselsdagsbarn og som gæst. Det gør ondt på det barn, der ikke inviteres med. Og det gør ondt på det barn, som ingen gæster får. Drøft en social fødselsdagspolitik.

4) Giv dit barn opmuntring til at støtte og forsvare venner, der ikke kan forsvare sig selv.

Børn der er udenfor i børnegruppen, har brug for en håndsækning og en invitation fra en god ven. Børn, der er gode til at hjælpe, trøste og forsvare andre "vokser" indeni- og udenpå.

En børnehave, der er god at være i, er god at lære i.

1) Støt dit barn i at indgå legeaftaler med alle på kryds og tværs på stuerne – både i Børnehaven og i fritiden

Dit barn lærer af at lege med mange forskellige børn. Samtidig er du med til at sikre at alle børn har legeaftaler og dermed en plads i fællesskabet.

2) Tal ikke dårligt om de andre børn i børnehaven eller om deres forældre eller om de voksne/pædagogerne.

Negative ord om dit barns venner bliver let til modvilje mod bestemte børn. Støt i stedet dit barn i at være positiv og åben overfor alle. Kan du for eksempel alle vennernes navne? Siger du hej til alle børn, når du henter og bringer dit barn?

3) Indfør social fødselsdagspolitik

Fødselsdage betyder meget for børnene. Både som fødselsdagsbarn og som gæst. Det gør ondt på det barn, der ikke inviteres med. Og det gør ondt på det barn, som ingen gæster får. Drøft en social fødselsdagspolitik.

4) Giv dit barn opmuntring til at støtte og forsvare venner, der ikke kan forsvare sig selv.

Børn der er udenfor i børnegruppen, har brug for en håndsækning og en invitation fra en god ven. Børn, der er gode til at hjælpe, trøste og forsvare andre "vokser" indeni- og udenpå.

En børnehave, der er god at være i, er god at lære i.

1) Støt dit barn i at indgå legeaftaler med alle på kryds og tværs på stuerne – både i Børnehaven og i fritiden

Dit barn lærer af at lege med mange forskellige børn. Samtidig er du med til at sikre at alle børn har legeaftaler og dermed en plads i fællesskabet.

2) Tal ikke dårligt om de andre børn i børnehaven eller om deres forældre eller om de voksne/pædagogerne.

Negative ord om dit barns venner bliver let til modvilje mod bestemte børn. Støt i stedet dit barn i at være positiv og åben overfor alle. Kan du for eksempel alle vennernes navne? Siger du hej til alle børn, når du henter og bringer dit barn?

3) Indfør social fødselsdagspolitik

Fødselsdage betyder meget for børnene. Både som fødselsdagsbarn og som gæst. Det gør ondt på det barn, der ikke inviteres med. Og det gør ondt på det barn, som ingen gæster får. Drøft en social fødselsdagspolitik.

4) Giv dit barn opmuntring til at støtte og forsvare venner, der ikke kan forsvare sig selv.

Børn der er udenfor i børnegruppen, har brug for en håndsækning og en invitation fra en god ven. Børn, der er gode til at hjælpe, trøste og forsvare andre "vokser" indeni- og udenpå.